

**LIETUVOS GYVENTOJŲ GENOCIDO
IR REZISTENCIJOS TYRIMO CENTRAS**

**2009 METŲ DARBO
ATASKAITA**

TVIRTINU
Generalinė direktorė

Teresė Birutė Burauskaitė

TURINYS

ĮVADAS.....	3
SVARBIAUSIŲ 2009 m. DARBŲ APŽVALGA.....	4
PROBLEMOS IR SIŪLOMI SPRENDIMAI.....	8
<i>Pridedama:</i> MOKSLINIŲ STRAIPSNIŲ PUBLIKACIJOS.....	10
TARPINSTITUCINIS IR TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS PRISTATANT CENTRO MOKSLINIŲ TYRIMŲ REZULTATUS.....	13
ISTORINĖS-ARCHYVINĖS PAŽYMOŠ VALSTYBINĖMS INSTITUCIJOMS IR PRIVATIEMS ASMENIMS.....	16
INFORMACINĖS MEDŽIAGOS PAIEŠKA BEI KAUPIMAS, CENTRO DUOMENŲ BAZIŲ PILDYMAS.....	17
PRETENDENTŲ Į TEISINĮ STATUSĄ PRAŠYMŲ SUVESTINĖ.....	17
PASTATYTI PAMINKLAI IR MEMORIALINIAI ŽENKLAI.....	18
MUZIEJINĖ VEIKLA.....	19
EDUKACINĖ VEIKLA.....	22
LEIDYBA.....	24
INFORMACINIŲ SISTEMŲ TAIKYMAS.....	25
CENTRO PADALINIŲ ETATINĖ STRUKTŪRA.....	27
CENTRO LĖŠŲ PANAUDOJIMAS.....	28
CENTRO DARBUOTOJŲ VIDUTINIAI ATLYGINIMAI.....	34
CENTRUI SKIRIAMŲ ASIGNAVIMŲ MAŽINIMO DIAGRAMA.....	35

IVADAS

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (toliau – Centras), vadovaudamasis jo veiklą apibrėžiančiu įstatymu (Žin., 1997-06-27, Nr. 60-1398) ir Centro nuostatais (Žin., 1997-11-26, Nr. 107-2690), savo darbų rezultatais siekia prisidėti prie pilietinės visuomenės kūrimo, visuomenės istorinės kultūros formavimo, istorinės atminties išsaugojimo, kartu su kitomis institucijomis aktyviai dalyvauti kuriant žinių visuomenę, plėsti ryšius su Lietuvos ir kitų šalių giminingomis institucijomis. Ypatingas dėmesys skiriamas jaunimo edukacinėms programoms, moksleivių kūrybiniam aktyvumui skatinti. Tiek mokslinėmis studijomis, tiek paminkliniais ženklais tęsiamos ilgalaikės programos, įamžinančios laisvės kovas ir okupacijų istoriją.

2009 m. ataskaitoje pateikiami veiklos, numatytos strateginiuose 2009–2011 m. planuose, rezultatai, kilusios problemos, siūlymai veiklai gerinti.

Ataskaitą sudaro du skyriai – svarbiausių Centro 2009 m. vykdytų programų apžvalga ir priedai, kuriuose pateikiama išsamūs Centro vykdytų programų rezultatai ir biudžeto asignavimų panaudojimas.

Kaip jau minėta, Centro veiklos prioritetinės kryptys yra okupacijų laikotarpio procesų mokslinė ir teisinė analizė, jos rezultatų sklaida visuomenėje, darbas su jaunimu siekiant pagilinti mokyklų programose dėstomas moderniosios istorijos žinias, ugdyti gebėjimą savarankiškai vertinti istorijos procesus.

Nors ataskaitiniais metais negavę 1 599 tūkst. Lt biudžeto asignavimų buvome priversti sumažinti darbuotojų skaičių (11 etatų), atsisakyti 17 fiksuotojo telefono ryšio numerių ir apriboti kai kurias veiklos sritis (mažiau dalyvauta konferencijose, mokymuose, išvykose norint apklausti represijas patyrusius asmenis, neorganizuota moksleivių kūrybos konkurso nugalėtojų stovykla, nenupirka muziejams svarbių eksponatų ir kt.), vis dėlto sugebėjome nemažinti pagrindinės veiklos apimtį ir 2009 m. plane numatytas užduotis įvykdėme. O tai – visų Centro darbuotojų nuopelnas.

SVARBIAUSIŲ 2009 m. DARBŲ APŽVALGA

2009-ieji – Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio metai – Centrai buvo intensyvios ir įvairiapusės veiklos metai. Vadovaudamasis 2009 m. sausio 20 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XI-156 „Dėl 2009 metų paskelbimo Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio metais“, Centras parengė, suderino su dalyvaujančiomis savivaldybėmis, valstybinėmis įstaigomis, visuomeninėmis organizacijomis ir sėkmingai įvykdė Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio 60-ųjų metinių minėjimo programą. Svarbiausi šios programos darbai:

- Parengtas ir išspausdintas leidinys – aplankas su LLKS 1949 m. vasario 16-osios deklaracijos tekstu, signatarų portretais ir biografijomis; leidinio formatas leido jubiliejinio renginio metu Radviliškio kultūros centre eksponuoti parodą „LLKS deklaracija ir signatarai“; parengta paroda padovanota Radviliškio rajono savivaldybei, kad vėliau būtų eksponuojama Mėnaičiuose, Miknių sodyboje.

- Lietuvos kariuomenės Vilniaus įgulos karininkų ramovėje ir Genocido aukų muziejuje parodytas dokumentinių filmų ciklas, surengtos parodos LLKS deklaracijos 60-mečiui paminėti.

- Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio įkūrimui atminti pagal parengtą projektą buvo pagaminti suvenyriniai ženklukai su LLKS simbolika.

- Minint LLKS Tarybos pirmininko generolo Jono Žemaičio-Vytauto 100-ąsias gimimo ir 55-ąsias žūties metines, parengtas ir išleistas jubiliejinis plakatas bei inicijuoti renginiai Palangoje: atidaryta Centro paroda „Karas po karo“, parodytas dokumentinis filmas „Ketvirtasis prezidentas“. Jubiliejinė programa tapo stimulu 1949 m. vasario 8–20 d. partizanų vadų suvažiavimo būstinės – Mėnaičių k. Miknių sodybą ir Balandiškių k. Sąjū sodybą – paversti memorialiniu kompleksu. Buvo suburta darbo grupė iš Centro, Radviliškio rajono savivaldybės, Krašto apsaugos ministerijos ir Kultūros paveldo departamento atstovų, kuri parengė minėto įvykio įamžinimo koncepciją, numatė darbų prioritetus ir sąmatas, pateikė preliminarinius būsimų paminklų projektus.

- Vykdamas Atminimo ženklų, simbolių ir paminklų genocido aukoms ir asmenims, represuotiems už pasipriešinimą okupaciniams režimams, programą, 2009 m. Utenos mieste buvo pastatytas paminklas Vytauto apygardos partizanams, suprojektuotas paminklas Svėdasų (Anykščių raj.) krašto kovotojams, pastatytas memorialinis ženklas ir atminimo lenta prie buvusių KGB rūmų Vilniuje, įrengta memorialinė lenta pagrindinei „Lituanikos“ organizacijai Ukmergėje, pastatytas paminklas žuvusiems partizanams Gasčiūnuose (Joniškio raj.). 2009 m. pastatyti 25 atminimo ženklai partizanų žūties, užkasimo ir kt. vietose, įrengtos 9 atminimo lentos ant buvusių NKVD ir kt. pastatų.

Svarbiausios Centro atliekamų **mokslinių tyrimų** kryptys yra tos pačios – okupacinių režimų (sovietinio ir nacistinio) nusikaltimų, jų padarinių Lietuvos gyventojams bei pasipriešinimo okupaciniams režimams tyrimas. 2009 m. buvo vykdomos šios ilgalaikės programos (žr. Priedas, 1 ir 2 lentelės):

- Pirmoji sovietinė ir nacistinė okupacija. Antisovietinė ir antinacistinė rezistencija 1940–1944 m. (parengta 12 straipsnių, skaityti 4 pranešimai konferencijose);
- Lietuvos rusinimas ir sovietizacija. Religinės sąmonės slopinimas (parengta 1 straipsnis, 1 publikacija, skaityti 2 pranešimai konferencijose);
- Lietuvos laisvinimo byla Vakaruose (parengta 2 straipsniai, 1 publikacija, skaityti 2 pranešimai konferencijose);
- KGB veikla Lietuvoje (parengta 4 straipsniai, skaityti 3 pranešimai konferencijose, interneto puslapiui apie KGB veiklą atrinkta medžiaga iš 90 archyvinių bylų);
- Lietuvos okupacija ir aneksija bei kovos už Nepriklausomybę (parengta 4 straipsniai, skaityti 8 pranešimai konferencijose);
- Nuo sovietinio režimo nukentėjusių Lietuvos gyventojų vardyno ir kompiuterinės duomenų bazės kūrimas (parengta ir išleista tęstinio leidinio „Lietuvos gyventojų genocidas“ 3 tomo 2-oji knyga (110,5 sp. l.), apimanti 1948 m.).

Mokslinių tyrimų veiklos naujovės:

- Pradėtas nuoseklus ir išsamus interneto tinklalapyje www.lithuanianjews.org.il paskelbto lietuvių, kaltinamų dalyvavus holokauste, sąrašo tyrimas. Juo siekiama per kuo trumpesnę laiką sudaryti holokausto vykdytojų kompiuterinę duomenų bazę, nustatyti bent apytikrą Lietuvos gyventojų, talkininkavusių naciams, vykdytusiems žydų naikinimą Lietuvoje, skaičių.
- Pradedami tirti 1920–1939 m. Vilniaus krašte okupacinio režimo vykdytos politikos ir pasipriešinimo jai procesai. Ši tyrimo sritis yra numatyta Centro įstatyme, bet iki šiol Lenkijos okupuoto Vilniaus krašto tyrimai Centre nebuvo atliekami. 2009 m. pabaigoje susitarta, kad Lenkijos valdžios politiką Vilniaus krašte tarpukario laikotarpiu 2010 m. pagal autorinę sutartį tyrinės šios temos žinovas dr. B. Makauskas.

Mokslinių tyrimų pagrindu parengti Centro istorikų straipsniai 2009 m., kaip ir kasmet, spausdinami žurnalo „Genocidas ir rezistencija“ dviejuose numeriuose (Nr. 25 apimtis – 10,75 sp. l., Nr. 26 – 14 sp. l.), taip pat kitų mokslinių institucijų leidiniuose.

Bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos generaline prokuratūra, tęsiami nacių ir sovietų okupacijų metais vykusių žudynių tyrimai, nuo 2008 m. vykdoma specialioji programa „Partizaninio karo Lietuvoje žmonių nuostoliai“. 2009 m. iš operatyvinių ir baudžiamųjų bylų

surinkti ir ištirti 1944–1951 m. Varėnos rajono teritorijoje žuvusių 455 asmenų duomenys, žuvimo aplinkybės. Ši medžiaga skaitmeninama, formuojamas duomenų bankas (žr. Priedas, 4 lentelė).

Toliau tiriamas agentų smogikų vaidmuo naikinant partizanų būrius. Renkama, sisteminama ir analizuojama medžiaga apie Lietuvos gyventojų trėmimų 1944–1952 m. organizavimą ir vykdytojus dešimtyje Lietuvos rajonų.

Per 13 reorganizuoto Centro veiklos metų sukaupta daugybė įvairios informacijos apie sovietų ir nacių okupacijų padarinius Lietuvoje, ginkluotojo ir neginkluotojo pasipriešinimo dalyvius ir procesus. išleista 26 numeriai žurnalo „Genocidas ir rezistencija“, 105 knygos (13 iš jų kartoti leidimai, kai kurių net 3-4 kartus), 17 knygų išleista užsienio kalbomis (anglų, vokiečių, prancūzų, švedų kalbomis), 2 kompaktinės plokštelės ir kelios dešimtys videoįrašų. Ataskaitiniais metais išleista 15 leidinių, kurių apimtis –301,75 spaudos lankų (žr. Priedas, 7 lentelė).

2009 m. daugiau dėmesio imta skirti informacijos sklaidai visuomenėje įvairiomis priemonėmis: Centro administracijos pastato (Didžioji g. 17/1) pirmame aukšte esančioje patalpoje, turinčioje atskirą įėjimą, įkurtas knygynėlis-skaitykla. Čia lankytojai gali susipažinti su Centro leidinių anotacijomis, paskaityti pačius leidinius, peržiūrėti videoinformaciją, anglų ir rusų kalbomis gauti informacijos apie Centro veiklą. Minėto pastato pirmo aukšto lange tuo pačiu tikslu įrengtame 0,96 m įstrižainės monitoriuje rodomi videofilmai apie Centro veiklą, proginiai videofilmai istorinėms datoms pažymėti, moksleivių konkursų geriausi piešiniai. Siekiant plačiau skleisti informaciją užsieniečiams, įvairiakalbiai informaciniai lankstinukai platinami Vilniaus viešbučiuose, turizmo informacijos centruose, leidiniais aprūpinamos Lietuvos ambasados užsienyje.

Internete tęsiamas bendras Centro ir www.bernardinai.lt projektas „Laisvės kryžkelės“: publikuotas 21 straipsnis, iliustruotas 100 unikalių istorinių nuotraukų.

Toliau Centro interneto svetainėje esantis interaktyvus Lietuvos žemėlapis pildomas suskaitmeninta informacija apie memorialines vietas ir statinius, jų nuotraukomis. Centro tinklalapis papildytas 120 naujų puslapių, apie 30 fotografijų iliustracijų, apie 60 puslapių buvo atnaujinti.

2009 m. su Genocido aukų muziejaus ekspozicijomis susipažino 38 066 lankytojai, iš jų individualiai apsilankė 25 724, organizuotomis grupėmis – 12 342 asmenys (iš jų 8 310 moksleivių). Surengta 601 ekskursija, iš jų 419 – moksleiviams, įvyko 110 edukacinių užsiėmimų. Muziejaus lankytojams ir svečiams surengtos 77 istorinių dokumentinių filmų peržiūros.

Genocido aukų muziejaus rinkiniai 2009 m. buvo papildyti 1 634 naujais eksponatais. Suinventorinti 2 779 eksponatai, 2 331 – įtrauktas į kompiuterinę apskaitą. Parengta virtualioji paroda „Kovojančios Lietuvos prezidentas“, 16-oje Lietuvos ir 7-iose užsienio vietovėse buvo eksponuojamos kilnojamosios parodos (žr. Priedas, 6 lentelė). Jas pristatant vyko susitikimai su

regionų bendruomenėmis, kurių metu buvo populiarinama Centro veikla, informuojama apie naujausius mokslinius tyrimus ir įvairius edukacinius projektus jaunimui. 2009 m. Genocido aukų muziejus pirmą kartą dalyvavo tarptautiniame projekte „Muziejų naktis“ ir sulaukė beveik 400 lankytojų, daugiausiai jaunimo.

2009 m. Centrai perėmus Tuskulėnų rinktės parko memorialinį kompleksą ir negavus investicinių lėšų Vyriausybės programoje (patvirtinta 2002-06-19 Vyriausybės nutarimu Nr. 932) numatytoms ekspozicijoms („Projektas – *homo sovieticus*“ – dvaro rūmuose ir „Tuskulėnų dvaro paslaptys“ – F. Valickio viloje) įrengti, buvo rasta galimybių Lietuvos archyvuose, muziejuose ir bibliotekose rinkti, tyrinėti ir aprašyti istorinius dokumentus. Būsimai ekspozicijai „Tuskulėnų dvaro paslaptys“ buvo surinkta ir į skaitmenines laikmenas perkelta istorinė dokumentinė medžiaga apie Tuskulėnų dvaro sodybos teritoriją; apie F. Valickio viloje rastą XVII a. vidurio keramikos degimo krosnį; apie sovietinių represijų aukas, 1944–1947 m. palaidotas masinėje Tuskulėnų kapavietėje (210 nužudytų asmenų nuotraukų, jų pirštų atspaudai, nuosprendžiai, biografijos, teismo medicinos ekspertizės aktai); apie 6 egzekucijų vykdytojus ir jų veiklą; archeologinių, istorinių tyrimų duomenys. Su Telšių „Alkos“ ir Varnių vyskupijos muziejais susitarta dėl galimybės paskolinti atrinktus eksponatus.

Kuriamoms ekspozicijoms sukurtos trys 10 min. trukmės trumpametražės kino kronikos: „Sovietinės kasdienybės pilkuma“, „Tradicinių moralės ir etikos normų erozija“ ir „Tuskulėnų paslaptys“. Išleistas informacinis lankstinukas „Tuskulėnų memorialinis kompleksas“.

Tuskulėnų dvaro ofcinoje ir Genocido aukų muziejuje 2009 m. vyko 24 renginiai visuomenei – konferencijos, seminarai, paveikslų ir fotografijų parodos, įvairių valstybei svarbių istorijos datų minėjimai. Ypač daug dėmesio sulaukė Latvijos ambasados Čekijoje inicijuota ir Latvijos valstybinio archyvo parengta paroda „Prahos pavasario ir Chartijos 77 atgarsiai Latvijoje ir kitose Baltijos šalyse“, skirta Molotovo-Ribbentropo pakto 70-mečiui ir Baltijos kelio 20-mečiui. Jos atidaryme dalyvavo ir Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė. Kitas itin svarbus renginys buvo skirtas pagerbti Tuskulėnų aukų atminimą. 2009 m. rugsėjo 28 d. sukako 65 metai nuo tos dienos, kai KGB rūmų pusrūsyje buvo nužudytos pirmosios sovietinių represijų aukos. Bendraujant su jų artimaisiais, buvo priimti 4 prašymai identifikuoti palaikus, muziejaus fondai papildyti 44 naujais eksponatais.

Jaunimui supažindinti su sovietų okupuotos Lietuvos istorija sukurti 3 pažintiniai edukaciniai užsiėmimai su praktinėmis užduotimis: „Vėliavos, himno, herbo kitimas Lietuvos valstybingumo istorijoje“, „Sovietinės kasdienybės pilkuma“ ir „Lietuviškų tradicijų bei papročių naikinimas ir sovietinių švenčių primetimas 1940–1990 metais“. Parengta ir po Tuskulėnų rinktės parko memorialinį kompleksą vedama apžvalginė ekskursija kartu su Genocido aukų muziejuje nuo 2008 m. „Atvertos istorijos“ sulaukė didelio dėmesio ir populiarumo.

2009 m. vasarą Centro darbuotojai dalyvavo penkiose vaikų ir jaunimo stovyklose, kur parengtais tekstais ir vaizdinėmis priemonėmis pristatė temas „Pokario istorija“ ir „Tremties kelias“. Galima teigti, kad programos jaunimui skatina moksleivius domėtis naujausia Lietuvos istorija, nes kasmetiniame konkurse „Lietuvos kovų už laisvę bei netekčių istorija“ 2009 m. dalyvavo beveik tūkstantis vaikų, kurie atsiuntė 946 darbus: 665 piešinius, 213 rašinių ir 67 dainas.

2009 m. pasirengta informacijos, surinktos vykdant nuolatinės programos, skaitmeninimui: sudaryta tremties vietos ir kalinimo vietos struktūrinio aprašymo schema, išnagrinėti 1 035 rankraščiai, 1 980 nuotraukų (535 aprašytos), nustatytos 39 naujos kalinimo ir 20 naujų tremties vietų, nufilmuota 40 pasipriešinimo dalyvių (80 val.), kompiuterinėje duomenų bazėje suinventorinta 214 memorialinių vietovių ir jose esančių statinių.

Vykdoma nužudytų partizanų vadų palaikų galimų užkasimo vietų paieška. Patikrinti anoniminiai duomenys, kad MGB-KGB nužudyti partizanai buvo laidojami Vilniuje tarp buvusių Šnipiškių ir Upės gatvių. Nustatyta, kad toje vietoje esantys pastatai iki 1970 m. priklausė MGB-KGB, tačiau archyvinių duomenų apie palaikų užkasimus nepasisekė rasti.

Išnagrinėti 2 828 piliečių prašymai suteikti įvairius teisinius statusus, 2 460 (87 proc.) iš jų buvo patenkinti (žr. Priedas, 5 lentelė). Gauta 308 laisvės kovų dalyvių dokumentai Antrojo laipsnio valstybinei pensijai gauti. Per ataskaitinius metus Antrojo laipsnio valstybinė pensija paskirta 476 asmenims, dar 70 laisvės kovų dalyvių dokumentai pateikti valstybinių pensijų skyrimo komisijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

PROBLEMAS IR SIŪLOMI SPRENDIMAI

Centrai 2009 metams pagal Finansų ministerijos kontrolinius skaičius (įvertinus perimto Tuskulėnų Rimties parko veiklos ir išlaikymo sąnaudas) buvo numatyta programų vykdymui skirti 7 388 tūkst. Lt, iš jų darbo užmokesčiu – 3 778 tūkst. Lt., o 2009 metų pradžioje biudžeto įstatymu patvirtinti asignavimai tyrimo ir įamžinimo programoms buvo 6 394 tūkst. Lt, iš jų darbo užmokesčiu – 3 296 tūkst. Lt (t.y. 994 tūkst. Lt, iš jų darbo užmokesčiui 482 tūkst. Lt, mažiau). 2009 metų bėgyje Centro asignavimai buvo sumažinti dar du kartus – iš viso 605 tūkst. Lt, iš jų darbo užmokesčiui 341 tūkst. Lt.

Palyginus su 2009 metų strateginio plano kontroliniais skaičiais sumažinti biudžetiniai asignavimai išlaidoms iš viso 1 599 tūkst. Lt, iš jų darbo užmokesčiui – 823 tūkst. Lt. (žr. Priedas, 1 paveikslas ir 12 lentelė).

Stingant lėšų nėra galimybių Centro tyrinėtojų darbus versti į užsienio kalbas, didinti užsienio institucijų ir istorikų domėjimąsi mūsų įstaigos veikla ir skatinti juos bendradarbiauti su Centru. Dalyvaujant tarptautinėse knygų mugėse, užsienyje vykstančiose mokslinėse konferencijose

juntamas didelis dėmesys leidiniams naujausios istorijos Lietuvoje temomis (ginkluotam pasipriešinimui, žmonių, patyrusių nacių ir sovietų okupacinių režimų represijas, likimams), todėl labai svarbu kuo daugiau knygų leisti anglų ir kitomis kalbomis.

Taip pat dėl lėšų stokos neįmanoma daugiau dėmesio skirti darbui užsienio šalių archyvuose, muziejuose ir kitose įstaigose, turinčiose daug informacijos apie nukentėjusius nuo okupacijų Lietuvos gyventojus (Vokietijos, Rusijos, Lenkijos archyvuose, buvusių koncentracijos stovyklų Vokietijoje ir Lenkijoje muziejuose-archyvuose, Yad Vashem memoriale Jeruzalėje, Holokausto muziejuje Vašingtone, Vašingtono nacionaliniame archyve ir kitur).

Labai gaila, kad dėl tos paties priežasties neįmanoma buvo surengti stovyklos moksleivių kūrybos konkurso „Lietuvos kovų už laisvę bei netekčių istorija“ nugalėtojams.

Tačiau nepaisant tokios nepalankios finansinės padėties ir toliau Centro veiklos prioritetas teikiamas sovietų ir nacių okupacijų Lietuvoje padariniams bei pasipriešinimui okupaciniams režimams tirti, šio laikotarpio istorinių įvykių, laisvės kovotojų ir genocido aukų atminimui įamžinti. Svarbi veiklos sritis ir toliau turi būti jaunimui skirtų projektų kūrimas ir informacijos apie atliekamus darbus sklaida.

Būtina telkti Centro ir kitų mokslo institucijų intelektines pajėgas siekiant išsamiai moksliskai iširti tokias svarbias temas kaip sovietiniai trėmimai, antisovietinis pokario pasipriešinimas bei jo slopinimas, nacių ir sovietų okupacijų padariniai ir parengti bei išleisti apie tai monografijas;

Reikėtų sudaryti sutartis su Vilniaus universitetu dėl studentų humanitarų praktikos Centre, taip studentai būtų skatinami ne tik domėtis naujausių laikų Lietuvos istorija, bet ir rinktis Centre tiriamas temas savo bakalauro ar magistro darbams, o vėliau ir tęsti šios srities tyrimus Centre.

Labai svarbu artimiausiu metu sutelkti Centro specialiųjų tyrimų vykdytojus nuosekliam ir visapusiškam sudėtingų pokario įvykių tyrimui, atsisakant fragmentiškumo ir schematizmo.

Daugiau dėmesio ketinama skirti paraiškų rengimui programos „Europa piliečiams“ ketvirtajam veiksmui „Gyva Europos atmintis“, kad pasinaudojus jų finansine parama galima būtų atlikti darbus, kurie įtakotų Centro atliktų tyrimų sklaidą Europos lygmeniu, padėtų sparčiau skaitmeninti Centro sukauptų atsiminimų, nuotraukų, audio ir video įrašų archyvą bei vykdyti kitus daug intelektualinių resursų ir lėšų reikalaujančius darbus.

MOKSLINIAI STRAIPSNIAI IR PUBLIKACIJOS

1 lentelė

Programų pavadinimas	Straipsnių/publikacijų/pranešimų pavadinimas	Kur publikuota	Autorius
<i>Pirmoji sovietinė ir nacių okupacija. Antisovietinė ir antinacinė rezistencija 1940–1944 m.:</i>	1) Kauno sunkių darbų kalėjimas nacių okupacijos metais (1941–1944)	<i>Genocidas ir rezistencija</i> , 2009, Nr. 1 (25) ir 2 (26),	A.Bubnys
	2) Pasipriešinimas Kretingos, Telšių ir Mažeikių apskrityse pirmosios sovietinės okupacijos laikotarpiu (1940–1941)	Ten pat,	A.Rukšėnas
	3) Kražių valsčiaus žydų bendruomenės žūtis 1941 m.: kai kurie faktai, problemos, atsakymai.	Ten pat,	S. Buchoveckas
	4) Lietuvos laisvinimo sąjūdis Vakaruose XX a. septintajame dešimtmetyje: telkėsi naujoji karta	Ten pat,	J. Banionis
	5) Литовские полицейские батальоны в Латвии г. г.	<i>History of the Baltic Region of the 1940s-1980s</i> ; Riga, 2009.	A.Bubnys
	6) Endriejavo valsčius 1940–1941 metais	Leidykla <i>Versmė</i> ,	A.Bubnys
	7) Jiezno ir Stakliškių valsčių žydų žudynės 1941 m.	Ten pat,	E.Jankauskienė
	8) Geležinkelių apsaugos (6-asis) batalionas”,	<i>Voruta</i> , 2009 m. Nr. 5–6,	A.Bubnys
	9) Lietuvių policijos batalionų nuginklavimas ir išformavimas Rytprūsioje 1944 metais,	Ten pat, 2009 10 17, Nr. 20 (686),	A.Bubnys
	10) Lietuvių policijos 14-asis (Šiaulių)	Ten pat, 2009 11 21, Nr. 22(688),	A.Bubnys

	<p>batalionas</p> <p>11) Geležinkelių apsaugos (6-asis) batalionas”,</p> <p>12) Butrimonių žydų bendruomenės sunaikinimas 1941 metais</p>	<p>Ten pat, 2009, Nr. 5-6,</p> <p>Gaono žydų muziejaus parodos katalogas, 2009,</p>	<p>A.Bubnys</p> <p>A.Bubnys</p>
Lietuvos rusifikacija ir sovietizacija. Religinės sąmonės slopinimas:	<p>1) Ideologinė cenzūra Lietuvoje 1948–1955 m.: sistemos derinimas</p> <p>2) Lenkiškam leidimui adaptuotas knygos “Sovietų valdžios antibažnytinė politika Lietuvoje 1944–1990 m. .” tekstas</p>	<p><i>Genocidas ir rezistencija</i>, 2009, Nr. 1 (25) ir 2 (26),</p>	<p>A.Streikus</p> <p>A.Streikus</p>
Lietuvos laisvinimo byla Vakaruose:	<p>1) Įvykdytas partizano „Kurto“ priesakas“.</p> <p>2) “Lietuvos laisvinimo organizacijos ir jų periodinė spauda”</p> <p>3) Lietuvos laisvinimo sąjūdis Vakaruose XX a. septintajame dešimtmetyje: telkėsi naujoji karta;</p>	<p><i>Laisvės kovų archyvas</i>, Kaunas, 2009, Nr. 42,</p> <p><i>Genocidas ir rezistencija</i>, 2009, Nr. 1 (25) ir 2 (26),</p>	<p>J.Banionis</p>
KGB Lietuvoje:	<p>1) KGB propagandinės akcijos prieš politinę lietuvių išeivijos veiklą XX a. septintajame–devintajame dešimtmečiais;</p> <p>2) Juozas Keliuotis KGB taikinyje 1956–1978 m.</p> <p>3) 1968 m „Prahos pavasario“ atgarsiai Lietuvoje (rusų kalba)</p> <p>4) Sovietų slaptųjų tarnybų veiklos Lietuvoje tyrimai ir vertinimai lietuvių istoriografijoje 1991–2008 (anglų kalba)</p>	<p>Ten pat,</p> <p>Ten pat,</p> <p>Stavropol-Grac-Viena-Moskva: SHU leidykla, 2009</p> <p>Revista de Historiografia, 2009</p>	<p>K. Burinskaitė</p> <p>L.Okuličiūtė</p> <p>K. Burinskaitė</p> <p>K. Burinskaitė</p>

<i>Lietuvos okupacijos ir kovos už nepriklausomybę:</i>	1) Ginkluotas pasipriešinimas ir jo slopinimas Endriejavo apylinkėse 1944–1953,	Leidykla <i>Versmė</i> ,	E. Jankauskienė
	2) Lietuvos partizanų kova su kolaboravimu 1949–1953 m.	<i>Genocidas ir rezistencija</i> , 2009, Nr. 1 (25) ir 2 (26),	M. Pocius
	3) Paminklai sovietinio genocido aukoms ir rezistencijos dalyviams atminti Lietuvoje (1941–1953, 1988–2009 m.)	Ten pat,	R. Trimonienė
	4) Nukentėję dėl kilmės. Lietuvos vokiečių ir Vokietijos piliečių tremtis 1945 m.	<i>Acta historica universitatis Klaipedensis</i> , Nr. XVIII, 2009, Klaipėda	B. Burauskaitė

TARPINSTITUCINIS IR TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS PRISTATANT CENTRO MOKSLINIŲ TYRIMŲ REZULTATUS

Vykdamas įstatymu apibrėžtas Centro funkcijas didžiausias dėmesys buvo skiriamas mokslinio tyrimo programų rezultatų skelbimui mokslinių konferencijų pranešimuose arba dalyvaujant edukacinėse programose.

2 lentelė

Konferencijos ir pranešimų pavadinimai	Konferencijos rengėjai	Konf. vieta	Pranešimų autoriai
<i>Prieš 60 metų: 1949 m. trėmimai. Istorija ir atmintis:</i> „1949 m. trėmimai, skaičiai ir likimai“, „1949-ieji – lemiamas Lietuvos dvasinio gyvenimo sovietizacijos lūžis“, “LKP vaidmuo pokario trėmimuose”, „Iš tremties vietų pabėgusių žmonių gaudynės (1949 m.)“, „Kauno Kunigų seminarijos studentai tremtyje“, „Tremties keliais“;	Centras	Vilnius	B.Burauskaitė A.Streikus K.Burinskaitė V.Vildžiūnas E.Stulgienė T.Kazulėnas
<i>Vienuoliktas įsakymas: turi prisiminti. 20 metų po Berlyno sienos griūties – 20 metų Nepriklausomybės judėjimams Vidurio ir Rytų Europoje;</i>	K.Adenauerio fondas ir Gėtės institutas, GRTD	Vilnius	A.Bubnys
<i>Konferencija, skirta 1939 m. Molotovo-Ribbentropo paktui:</i> „Pakto atradimas ir jo vertinimas Lietuvos spaudoje ir mokykliniuose istorijos vadovėliuose“;		Leipcigas (Vokietija)	A.Bubnys
<i>Švedija kaip akys ir ausys?(apie žvalgybų darbą Švedijoje šaltojo karo metu):</i> “KGB veikla prieš lietuvių bendruomenę Švedijoje”;	Gotlando universitetas	Gotlandas (Švedija)	K.Burinskaitė
<i>Kelmei – 525:</i> „Antisovietinis pasipriešinimas Kelmės valsčiuje 1940–1941 m.“;	Kelmės krašto muziejaus	Kelmė	A.Bubnys
<i>Lietuvos istorikų II-asis suvažiavimas:</i> „Lietuvos interesų gynimas Klaipėdos krašte 1939–1940 m.“	Klaipėdos universitetas	Klaipėda	A.Bubnys
<i>Mokslinė praktinė konferencija „Šiuolaikiniai istorijos vadovėliai Lietuvoje: dalykinis tikslumas ir metodinė sandara“</i>	VPU ir ŠPC Vadovėlių centras	Vilnius	

Konferencijos ir pranešimų pavadinimai	Konferencijos rengėjai	Konf. vieta	Pranešimų autoriai
„Genocidas ir rezistencija šiuolaikiniuose istorijos vadovėliuose“			V.Juozevičiūtė
Seminaras Raseinių r. mokytojams: „Lietuvos istorijos pamoka – prezidentas Jonas Žemaitis-Vytautas“;	Raseinių r. švietimo centras	Raseiniai	E. Jankauskienė
Paskaita jaunimui: “Ginkluotas pasipriešinimas Lietuvoje”;	Bernardinų jaunimo centras	Vilnius	E. Jankauskienė
Rokiškėnai – LLKS deklaracijos signatarai: “Tremties keliais”; “Leonardas Grigonis-Žvainys, Užpalis”	Rokiškio krašto muziejus	Rokiškis	T. Kazulėnas R. Trimonienė
Mjr. Vytauto Bulvičiaus ir LAF Vilniaus štabo veiklos minėjimas: „1941 m. birželio sukilimas Vilniuje“;	GRTD ir KAM	Vilnius	A.Bubnys
Lietuvių išseivijos spauda: istorija ir dabartis: “Lietuvos laisvinimo organizacijos ir jų periodinė spauda”; “Spaudos vaidmuo KGB planuose prieš lietuvių išseiviją”;	VDU ir Lietuvių išseivijos institutas	Vilnius	J. Banionis K.Burinskaitė
Manipuliacijos sakralumu: Vilniaus katedra prie sovietų ir juos vejant: „Vilniaus arkikatedra sovietmečiu: režimo sprendimų motyvai ir visuomenės reakcijos“;	LKMA	Vilnius	A.Streikus
Vilniaus sugrąžinimo Lietuvai 70-osios metinės: „Vilniaus apskritis 1939–1944 m.: kai kurie lietuvių administracijos veiklos aspektai“;	Vilniaus apskr. viršininko administracija	Vilnius	S.Buchoveckas
LLKS jubiliejiniai metai: pasipriešinimo dalyvių ir kolaborantų teisinis, politinis moralinis ir istorinis vertinimas: “Archyviniai dokumentai: apimtis, turinys, vertinimas ir panaudojimas”;	LLKS	Kaunas	R. Narvydas
Šaltojo karo pabaiga. Solidarumas: komunizmo žlugimo pradžia: “Partizaninis judėjimas Lietuvoje” (Genocido aukų muziejaus ekspozicijų pristatymas”; “Lietuvos gyventojų tremtys 1941, 1948 m.”;	Solidarumo centro fondas	Gdanskas (Lenkija)	D. Lauraitienė B.Burauskaitė
Tarptautinis projektas “Contemporary past”: “Masiniai trėmimai į Sibirą prieš ir po 2-ojo pasaulinio karo”; „Tremties keliais“;	Vilniaus dailės akademija	Vilnius	T. Kazulėnas L. Okuličiūtė

Konferencijos ir pranešimų pavadinimai	Konferencijos rengėjai	Konf. vieta	Pranešimų autoriai
„KGB sekimo metodai“			

Pradėtas lietuvių, kaltinamų prisidėjus prie žydų tautybės asmenų žudynių, pavardžių sąrašo, paskelbto internetiniame tinklalapyje www.lithuanianjews.org.il, tyrimas. Tinklapis priklauso Lietuvos žydų asociacijai, esančiai Izraelyje. Tirti duomenys apie asmenų iš Kauno, Raseinių ir Alytaus apskričių, esančių minėtame sąrašė veiklą vokiečių okupacijos metais. Peržiūrėta 713 baudžiamųjų bylų, saugomų Lietuvos ypatingajame archyve. Tyrimo eigoje nustatytas 301 asmuo dalyvavęs holokauste.

Rengiamam dokumentų rinkiniui „KGB slaptieji archyvai“ peržiūrėta 513 bylų Lietuvos ypatingajame archyve, parengtos 98 dokumentų ir 4 potemių anotacijos.

Rengiama knyga „Lietuvos laisvės byla 1940–1975 m.“

Rengiama mini knygutė „KGB veikla Lietuvoje 1954–1991 m.“ anglų kalba.

Rengiama ginkluotos rezistencijos 1944-1965 m. karinių struktūrų ir karinių veiksmų 2-osios knygos Atlaso „Vakarų Lietuvos partizanų sritis“ tekstinė dalis.

Darbo klausimais dalyvauta tarptautinių darbo grupių ir institucijų veikloje; bendradarbiauta su Tarptautine komisija nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti, dirbta bendroje Lietuvos ir Rusijos istorikų komisijoje. Dalyvauta susitikimuose su Lenkijos, Latvijos, Estijos, Vokietijos, Čekijos, Rusijos, Ukrainos specialistais, diplomatais ir politikais. Buvo tęsiamas ir plečiamas tarptautinis bendradarbiavimas: Totalitarizmo pasekmių dokumentavimo centru (Latvija), Totalitarinių režimų tyrimų institutu Čekijoje; Ukrainos tyrimo institucijomis; Tęstas bendradarbiavimas su Vilniuje veikiančiu Goethe's institutu.

Kartu su IPN (Tautos atminties institutu Lenkijoje) rengiama paroda Vilniuje „Lenkijos internautieji kariai Lietuvoje 1939–1940 m.“

Tęsiamas darbas su Baltijos šalimis rengiant internetinę svetainę www.kgbdocuments.eu.

Parengti straipsniai pagal autorines sutartis:

- 1), „Šiaurės Rytų Lietuvos partizanų srities organizacinė struktūra ir vadai“ – **G. Vaičiūnas**;
- 2), „Lietuvos ginkluoto pasipriešinimo ryšiai su vakarais 1944–1953 m.“ – **B. Makauskas**.

ISTORINĖS-ARCHYVINĖS PAŽYMOŠ VALSTYBINĖMS INSTITUCIJOMS IR PRIVATIEMS ASMENIMS

3 lentelė

Institucija	Gauta užklausimų	Parengta ir išsiųsta atsakymų ir pažymų
SPECIALIŲ TYRIMŲ SKYRIUS		
Seimui, Vyriausybei, ministerijoms, prezidentūrai	9	1
Lietuvos Respublikos prokuratūroms, Aukščiausiajam Teismui	101	82
Valstybės saugumo departamentui	31	22
Kitoms įstaigoms	23	14
Centro padaliniai	11	8
Piliečiams	4	4
Rezistentų, nukentėjusių asmenų statuso klausimais	4 855	4 656
ISTORINIŲ TYRIMŲ DEPARTAMENTAS		
Seimui, Vyriausybei, ministerijoms, prezidentūrai	14	14
Lietuvos Respublikos prokuratūroms, Aukščiausiajam Teismui	23	22
Visuomeninėms organizacijoms, piliečiams	98	97
MEMORIALINIS DEPARTAMENTAS		
Valstybės institucijoms ir piliečiams	79	74
TEISĖS IR PERSONALO ADMINISTRAVIMO SKYRIUS		
Valstybės institucijoms ir piliečiams	1 248	1 178

INFORMACINĖS MEDŽIAGOS LYA IR KITUOSE ARCHYVUOSE PAIEŠKA BEI KAUPIMAS, CENTRO DUOMENŲ BAZIŲ PILDYMAS

4 lentelė

Duomenų bazės (d. b.) paskirtis	Ištirta baudž. ir tremties bylų; vnt.	Suskaitmeninta asmenų/objektų duomenų	Perfotografuota nuotraukų, vnt.
Vardynų d. b.	4 668	3 273	–
Okupacijų laikotarpiu nužudytų asmenų d. b.	4 739	3 300	–
Rezistentų teisių komisijos d. b.	4 327	3 303	–
Tremties ir kalnimo vietų d. b.	–	–	1500
Muziejų fondų d. b.:			
Tuskulėnų memorialinio komplekso	661	267	106
Genocido aukų muziejaus eksponatų d. b.	–	718	3486
Genocido aukų muziejaus archyvinė d. b.	15	235	10
Atminimo programos d.b.	–	60 val.	30
Memorialinių vietų ir statinių d.b.	281	214	–

PRETENDENTŲ Į TEISINĮ STATUSĄ PRAŠYMŲ SUVESTINĖ

5 lentelė

Teisinio statuso pavadinimas	Pasiūlyta pripažinti	Pasiūlyta nepripažinti	Atidėta	Išduota teisinio statuso pažymėjimų
Kario savanorio	131	55	7	144
Laisvės kovų dalyvio	256	101	11	254
Nuo okupacijų nukentėjusio asmens	2001	284	31	2062
Iš viso:	2388	440	49	2460

Teisinio statuso pažymėjimų išduota daugiau, negu per metus pripažinta teisinių statusų dėl to, kad buvo tenkinami prašymai pametusiems dokumentą išduoti naują pažymėjimą.

Gauta 308 laisvės kovų dalyvių dokumentai Antrojo laipsnio valstybinei pensijai gauti. Per ataskaitinius metus Antrojo laipsnio valstybinė pensija paskirta 476 asmenims, dar 70 laisvės kovų dalyvių dokumentai pateikti valstybinių pensijų skyrimo komisijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

Specialiųjų tyrimų skyriaus tyrimai vyko šiomis pagrindinėmis kryptimis:

Agentų-smogikų veikla; buvo tiriama agentų-smogikų V. Petronio, R. Otingo “Kirvio”, J. Nuobaro “Lyro”, P. Preikšaičio “Jūros” bei kt. vaidmuo naikinant partizanus. Buvo tiriamos “Narsuolio”, “Vaidoto”, “Gegužio” ir kitų partizanų būrių žūties aplinkybės, LSSR MGB agentūrinė-operatyvinė veikla, joje dalyvavusių ir jai vadovavusių kadrinių MGB pareigūnų bei jų užverbuotų agentų-smogikų personalijos. Ši medžiaga pateikta teisėsaugos institucijoms jų vykdomiems tyrimams.

Gyventojų trėmimų organizatorių ir vykdytojų asmenybių nustatymas, jų personalinių duomenų suradimas.; surinkta, susisteminta ir pateikta teisėsaugos institucijoms medžiaga apie trėmimus Rokiškio ir Kaišiadorių apskrityse 1944–1949 metais, Ukmergės, Tauragės, Šiaulių, Alytaus ir kt. rajonuose 1950–1952 metais.

Įtariamų dalyvavus žydų žudynėse asmenų veiksmų nacių okupacijos metais tyrimas, dažniausiai atliekamas jų artimųjų prašymu.

Partizaninio karo laikotarpiu civilių gyventojų žūties aplinkybių tyrimas, pradėtas 2008 m. įtraukus į “Asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymą” asmenis, partizaninio karo aplinkybėmis tapusius našlaičiais; buvo tiriamos civilių gyventojų žūtys Varėnos rajone, informacija iš baudžiamųjų, operatyvinių bylų, žmonių pasakojimų yra skaitmeninama (duomenų bazėje – 455 nužudyti asmenys).

PASTATYTI PAMINKLAI IR MEMORIALINIAI ŽENKLAI

Paminklas Vytauto apygardos partizanams	Utenoje;
Paminklas Svėdasų krašto kovotojams už laisvę	Svėdasuose;
Memorialinis ženklas prie buv. KGB rūmų	Vilniuje;
Atminimo lenta grindinyje partizanui P. Vizbarui-Vapsvai	Vilniuje;
Memorialinis ženklas jaunimo pogrindžio organizacijai	
LITUANIKA	Ukmergėje;
Antkapinis paminklas žuvusiems partizanams	Gasčiūnuose, Joniškio r.;
25 tipiniai atminimo ženklai ir 9 atminimo lentos įvairiuose Lietuvos rajonuose.	

MUZIEJINĖ VEIKLA
RENGINIAI IR PARODOS

6 lentelė

Renginio pavadinimas	Data	Partneriai
Dokumentinio filmo „Už Tėvynę Lietuvą“ peržiūra	Vasario 16 d.	
Paroda „Okupuota siela“	Vasario 16 d.– gegužės 31 d.	Dailininkas Antanas Matulevičius
Konferencija „Prieš 60 metų: 1949 m. trėmimai. Istorija ir atmintis“	Kovo 26 d	LR Seimas
Fotografijų paroda „Tremties kelias“, filmų demonstravimas: „Išlikti ir papasakoti“, „Kruvinasis rugpjūtis“, „Važiuojam iš ukvatos“, „Lietuviai tremtiniai Sajanuose“	Kovo 26 d	Gintautas Alekna
Azerbaidžaniečių tautos genocido dienos minėjimas	Kovo 31 d.	Lietuvos azerbaidžaniečių bendrija
Fotografijų paroda , autorius kun. Jonas Augustauskas. Kun. Jono Augustausko (1923– 2002) tremtyje darytų fotografijų paroda	Balandžio 12 – gegužės 15 d.	
Adelės Dirsytės 100-ųjų gimimo metinių minėjimas	Balandžio 25 d.	
Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dienos minėjimai Kaune	Gegužės 16–17 d.	Krašto apsaugos ministerija
Paroda „Ukrainos sukilėlių armija: nugalėtųjų istorija“: pristatymas Tuskulėnų memorialiniame komplekse	Gegužės 17 d.	Ukrainos išsivadavimo judėjimo tyrimo centras
pristatymas LR Seime	Birželio 15 d.	LR Seimas
Olgos Mikolaičik dokumentinio filmo „Išlaisvinimas“ pristatymas	Gegužės 21 d.	Baltarusių jaunimo iniciatyva „StudAlliance“
Paminklo Kęstučio apygardos partizanams atidengimas	Gegužės 30 d.	Tauragės savivaldybė
Paroda „Sugrižę šešėliai“	Birželio 16 d.	Dailininkas Antanas Matulevičius
Fotografijų paroda „Baltarusija: laikas ir vieta“	Liepos 27 d.– rugpjūčio 30 d.	Baltarusių jaunimo iniciatyva „StudAlliance“
Paroda „Prahos pavasario ir „Chartijos 77“ atgarsiai Latvijoje ir kitose Baltijos šalyse“	Rugpjūčio 21 d.	Latvijos Valst. Archyvas, Latvijos ambasada Čekijoje

Renginio pavadinimas	Data	Partneriai
Įamžinimo ženklų prie buvusio KGB pastato atidengimas	Rugpjūčio 22 d.	
1944–1947 m. nužudytų ir Tuskulėnuose užkastų aukų minėjimas	Rugsėjo 28 d.	
Mažosios Lietuvos gyventojų genocido aukų dienos minėjimas	Spalio 16 d.	Mažosios Lietuvos taryba
Paroda „Lietuviais esame mes gimę“	Lapkričio 16 d.	Pasaulio lietuvių bendruomenė
Mykolo Dirsės (1929–2008) tapybos darbų paroda	Lapkričio 25 d.	
LLKS Tarybos prezidiumo pirmininko generolo Jono Žemaičio-Vytauto 55-ųjų žūties metinių minėjimas	Lapkričio 26–27 d.	Krašto apsaugos ministerija
Akcija „Uždek žvakelę“ 1932–1933 m. badmečio aukoms Ukrainoje paminėti.	Lapkričio 27 d.	Ukrainos respublikos ambasada
Kompaktinės plokštelės „Virtualus Gulago muziejus“ pristatymas	Gruodžio 2 d.	LR Užsienio reikalų ministerija ir LR Generalinis konsulas Sankt Peterburge.
Seminaras „Žmogaus teisių padėtis Baltarusijoje, Čėčenijoje ir Tibete“.	Gruodžio 10 d.	Baltijos čėčėnų bendrija Baltarusių jaunimo iniciatyva „StudAlliance“ Tarpparlamentinė grupė ryšiams su Tibetu Tibeto laisvės rėmimo grupė Tibeto kultūros fondas
Mjr. Vytauto Bulvičiaus ir lietuvių aktyvistų fronto (LAF‘o) Vilniaus štabo veiklos minėjimas	Gruodžio 17 d.	Krašto apsaugos ministerija
Antisovietinio pasipriešinimo dalyvei, buvusiai politinei kalinei J. Bieliauskienei skirtas vakaras „ IN MEMORIAM “.	Gruodžio 18 d.	Sausio 13-osios brolija
Kilnojamosios parodos: 1) „Smurto kronika: Lietuva 1939–1941“	Birželis–liepa Spalis–gruodis	Jonavos krašto muziejus Stasi muziejus Berlyne ir LR ambasada Vokietijoje
2) „ Karas po karo . Ginkluotas antisovietinis pasipriešinimas Lietuvoje 1944–1953 m.	Sausis–gruodis	LR ambasada Lenkijoje (Varšuva-

Renginio pavadinimas	Data	Partneriai
3) „Mes nemirę“	Vasaris–kovas	Balstogė–Vroclavas–Košalinas) LR ambasada Bulgarijoje
	Spalis–lapkritis	VF įgaliotinės dėl buvusios VDR saugumo tarnybos dokumentų filialas Erfurte
	Vasaris Birželis Kovas–balandis	Karininkų ramovė LR Seimas Palangos viešoji biblioteka
	Gegužė–birželis	Akmenės krašto muziejus
	Vasaris	Anykščių Antano Vienuolio gimnazija
	Biželis–liepa	Svėdasų kultūros namai
	Liepa–rugsėjis	A.Baranausko ir A.Vienuolio-Žukausko memorialinis muziejus
	Kovas	Šiaulių P. Višinskio viešoji biblioteka
	Birželis	Širvintų kultūros centras
	4) „Armėnų genocidas. 1915 metai“	
5) Kun. Jono Augustausko fotografijų paroda		

GENOCIDO AUKŲ MUZIEJUS

Per metus muziejaus rinkiniai buvo papildyti 1634 vnt. (1023 eksponatai paskirti į pagrindinį, 611 eksponatų – į pagalbinių fondus)..

Muziejuje filmavo vienuolikos šalių televizijos, interviu ėmė ir spaudos reportažus apie ginkluotą pasipriešinimą ir okupantų represijas Lietuvoje rengė aštuonių užsienio šalių žurnalistai. Sudarytos keturios naujos sutartys su Lietuvos ir užsienio turizmo agentūromis.

2009 m. su muziejaus ekspozicijomis susipažino 38 066 lankytojai (2008 m. – 40 351, 2007 m. – 31 184). Buvo pravesta 601 ekskursija (2008 m. – 631). Kadangi nuo 2009 m. pradžios buvo padidintos bilietų ir paslaugų kainos, lėšų 2009-aisiais gauta daugiau nei ankstesniais metais – 195 736 Lt. (2008 – 166 716,9 Lt).

TUSKULĖNŲ RIMTIES PARKO MEMORIALINIS KOMPLEKSAS

2009 m. Tuskulėnų rimties parko memorialiniame komplekse buvo vykdomi tiriamieji-parengiamieji darbai ekspozicijoms „Projektas – *homo sovieticus*“ ir „Tuskulėnų dvaro paslaptys“, ieškoma eksponatų.

Ekspozicija „Projektas homo sovieticus“:

- LCVA Foto dokumentų skyriuje, Lietuvos nacionaliniame muziejuje, Genocido Aukų muziejuje, Panevėžio istoriniame muziejuje, atrinkta istorinės-dokumentinė medžiaga projektui – 1600 vnt. daiktinių eksponatų, fotografijų, leidinių temoms: „Ateizacija“, „Tautinio tapatumo transformacija“, „Vakarų kultūrinės įtakos ribojimas“, „Sovietinės kasdienybės pilkuma“, „Tradicinių moralės ir etikos normų erozija“.

- Užsakyti, sukurti ir įsigyti du 10 minučių trukmės trumpametražiai filmai panaudojant sovietinių kino kronikų medžiagą: „Sovietinės kasdienybės paradoksoi“, „Tradicinių moralės ir etikos normų erozija“.

Ekspozicija „Tuskulėnų dvaro paslaptys“:

- Nustatyti 52 asmenų, kurių artimiesiems 1944–1947 m. buvo įvykdyta mirties bausmė, kontaktai, iš jų gauti 44 eksponatai ekspozicijai.

- Bendradarbiaujant su Varnių Žemaitijos vyskupų muziejumi susitarta dėl 6 eksponatų, LCVA fonduose – 15 vnt. medžiagos vysk. V. Borisevičiaus ekspozicijai.

- Surinkta ir suskaitmenta LYA saugoma archyvinė medžiaga (fotografijos, svarbūs asmeniniai dokumentai, daiktai) iš baudžiamųjų bylų apie nužudytuosius 3 358 archyviniai vienetai bei apie egzekucijų vykdytojus – 31 archyvinis vnt.

- Ekspozicijos daliai – „Kuriančios rankos“ – atrinkta aktuali istorinė-technologinė, ikonografinė medžiaga apie archainę keramikos degimo krosnį, galimi eksponatai – apie 400 vnt., parengti eksponavimo planai.

- Užsakyta sukurti ir įsigytas vienas 10 minučių trukmės trumpametražinis filmas „Tuskulėnų paslaptis“.

EDUKACINĖ VEIKLA

Surengtas kasmetinis moksleivių kūrybos konkursas „Lietuvos kovų už laisvę ir netekčių istorija“. Konkurse dalyvavo 945 moksleiviai, pristatę 665 piešinius, 213 rašinius, 67 dainas. Surasti

rėmėjai konkurso dalyviams apdovanoti, surengta konkurso laureatų piešinių paroda Vilniaus įgulos karininkų ramovėje.

Parengti trys pažintiniai-edukaciniai užsiėmimai su praktinėmis užduotimis: „Vėliavos, himno, herbo kitimas Lietuvos valstybingumo istorijoje“, „Sovietinės kasdienybės paradoksai“, „Lietuviškų tradicijų bei papročių naikinimas ir sovietinių švenčių primetimas 1940–1990 metais“.

Paruošta apibendrinanti Tuskulėnų dvaro, rimties parko ir viso komplekso istoriją apžvalginė ekskursija.

Nacionalinėje dailės galerijoje dalyvauta muziejų edukacinių programų projekte „Idėjų mugė“, kurios metu buvo renkama metodinė medžiaga, pasisemta naujų idėjų, pasidalinta patirtimi, ir Pedagogų profesinės raidos centro organizuotame seminare „Šiuolaikinių ugdymo(si) technologijų ir mokymo(si) metodų taikymas“.

Parengtos istorinės pamokos temomis „Pokario istorija“ ir „Tremties keliais“. Tikslas – pasakojimais ir vaizdinės medžiagos panaudojimo priemonėmis supažindinti jaunąją kartą su Lietuvos pokario istorija bei lietuvių trėmimo ir kalinimo Sibire tematika. Istorijos pamokos vyko:

- Liepos 23 d., Lietuvos jaunųjų krikščionių skautų sąjungos stovykloje „Miško vaikai – 2009“, Latežerio km., Druskininkų r. ir Šaulių sąjungos mobiliojoje stovykloje, Pivašiūnai, Alytaus r.
- Liepos 29 d. Ateitininkų federacijos keliaujančioje vaikų vasaros stovykloje „Takelis“, Palūšės km., Ignalinos r.
- Liepos 30 d. – Šaulių sąjungos mobilioji stovykla, Poškonių km., Šalčininkų r.
- Rugpjūčio 28 d. – Socialinės paramos centro stovykla „Šilas“, Burokaraiščio km., Varėnos raj.

Parengta ir pateikta pilietinio-tautinio ugdymo projekto „Pokario istorija jaunimui: Tragiškieji XX a. Lietuvos istorijos puslapiai“ paraiška.

Papildyta dokumentinių ir vaidybinių filmų, atitinkančių Genocido aukų muziejaus, būsimų ekspozicijų Tuskulėnų memorialinio komplekse koncepcijos temas, informacinė duomenų bazė.

Pasirašyta sutartis su Lietuvos jaunimo turizmo centru dėl edukacinės programos vykdymo Genocido aukų muziejuje 2009 m. Aukštosiose ir bendrojo lavinimo mokyklose nuolat platinta informacija apie muziejaus edukacinę veiklą.

Programoje „Atverta istorija“ dalyvavo daugiau nei 8 000 moksleivių iš įvairių Lietuvos mokyklų: ekskursijose – 6 288, edukaciniuose užsiėmimuose – 2 022 moksleiviai.

LEIDYBA

Lietuvos gyventojų genocido ir pasipriešinimo okupaciniams režimams tema literatūrą šalyje iš esmės kryptingai ir nuosekliai leidžia tik Centras. 2009 m. išleista 15 leidinių, kurių apimtis –301,75 spaudos lankų.

7 lentelė

Pavadinimas	Autorius	Tiražas
<i>Partizanai</i> , leidinys jaunimui	Rūta Vėliūtė	1000
<i>Žuvusiųjų prezidentas</i>	Nijolė Gaškaitė-Žemaitienė	1000
<i>Lietuva 1940: revoliucija iš viršaus</i>	Alfred Erich Senn	1000
<i>Alma Mater</i> , 1979.Pogrindžio leidinys		600
<i>Lietuvos gyventojų genocidas</i> , III tomas, 1948 (N–Ž)		1000
<i>Laisvės paslaptis yra drąsa</i>	Moksleivių rašiniai	1000
<i>Nutapyta žodžiais</i>	Samuel Bak	1000
<i>Sibiro Alma Mater. Post scriptum</i>	Sudarytojas: Šiaulių universitetas, Centras	100
Plakatų rinkinys “ <i>Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos 1949 m. vasario 16 d. Deklaracija ir signatarai</i> ”		2000
<i>Museum of Genocide Victims</i>		2000
<i>The Unknown War</i>		1000
<i>Karas po karo/War after War</i>		1500
<i>Karas po karo/ La Guerre après la Guerre</i>		1000
Žurnalas <i>Genocidas ir rezistencija</i> , Nr. 1 (25), Žurnalas <i>Genocidas ir rezistencija</i> “ Nr. 2 (26).		500 300

2009 m. tarptautinėse knygų mugėse (Jeruzalės, Varšuvos, Geteborgo ir Frankfurto) eksponuoti šie Centro leidiniai:

1. *Siberia. Mass deportations from Lithuania to the USSR*. Compiled by Dalia Kuodytė and Rokas Tracevskis, 2007
2. *The Unknown War. Armed anti-Soviet resistance in Lithuania in 1944–1953*. Compiled by Dalia Kuodytė and Rokas Tracevskis, 2006
3. *Krieg nach dem Kriege/ War after War*, 2008
4. *The Holocaust in Lithuania between 1941 and 1944* by Arūnas Bubnys, 2008
5. *The Anti Soviet Resistance in the Baltic States*, 2006
7. *The Psychology of Extreme Traumatization*, 2005

8. *Whoever saves one life*, 2006
9. *The Museum of Genocide Victims*, 2009
10. *The Unarmed Anti-Soviet Resistance in Lithuania in the 1950s and 1960s* by Algirdas Jakubčionis, 2007
11. Lionginas Baliukevičius, *The Diary of a Partizan*, 2008.

INFORMACINIŲ SISTEMŲ TAIKYMAS

Informacinių sistemų priežiūros skyriaus specialistai vykdė 6-iuose pastatuose esančią (~140 vnt.) kompiuterinės technikos priežiūrą, nuolatos pildo bei atnaujina oficialų Centro tinklalapį www.genocid.lt, susidedantį iš trijų atskirų dalių (bendras, Genocido aukų muziejaus ir Tuskulėnų memorialinio kompleksas), bei Centro projektinį tinklalapį „KGB dokumentai internete“ www.kgbdocuments.eu.

Tarp įvykdytų specializuotų projektų svarbiausi buvo:

- parengta, specializuotos Genocido aukų muziejaus eksponatų apskaitos programos techninė užduotis,
- parengta karo Afganistane dalyvių apskaitos programos techninė užduotis,
- atlikta išsami Žirmūnų g. 1f bei Didžiosios g. 17/1 pastatų apjungimo į vietinį tinklą analizė ir pateiktos išvados,
- suderintas sutarties projektas su Valstybinėmis ligonių kasomis dėl duomenų iš Centro duomenų bazių *Asmenys, nukentėję nuo okupacijų* ir *Rezistentai* teikimo,
- išnagrinėtos kvalifikuoto elektroninio parašo sertifikato (saugaus elektroninio parašo, sukurto saugia parašo formavimo įranga ir patvirtinto galiojančiu kvalifikuotu sertifikatu) panaudojimo galimybės ir sprendimai; atsižvelgiant į LGGRTC poreikį (kiekvieniu konkrečiu atveju), parinktos el. parašo formavimo duomenų laikmenos,
- atlikta SODROS EDAS (elektroninė draudėjų aptarnavimo sistemos) analizė, įdiegta elektroninio parašo formavimo ir tikrinimo programinė įranga,
- sukurti ir pritaikyti publikavimui Centro leidiniuose bei tinklalapyje Vilniaus miesto fragmentiniai žemėlapiai-schemos su Centro pastatų dislokacija.
- Kartu su Genocido ir rezistencijos tyrimo departamento istorikais, toliau rengiama medžiaga projektui „KGB dokumentai internete“: nuskenuota apie 110 dokumentų (apie 810 lapų), 20 paruošti tolimesniam darbui; parengti planai, puslapio struktūros pakeitimai ir patvirtinta nauja dokumentų struktūra.

- Kartu su Memorialinio departamento specialistais, tęsiami darbai su naujais Centro interneto tinklapiais, skirtais paminklams genocido aukoms ir rezistencijos dalyviams atminti (pilnai sutvarkyta vizualinė projekto dalis, pakeista meniu sistema, sutvarkyti Raseinių, Tauragės rajonai, Panevėžio ir Palangos miestų savivaldybės, Panevėžio, Kėdainių ir Joniškio rajonai).

Atnaujinta **internetu svetainės** informacija apie:

- naujus leidybos leidinius bei knygas, patalpintos naujų knygų santraukos bei nuotraukos;
- Rezistentų ir Nukentėjusių asmenų dokumentų rengimo grupių darbų eigą;
- renginius ir muziejaus svečius, keičiamąsias parodas;
- sukurtos 3 naujos virtualios parodos – „Kovojančios Lietuvos prezidentas“, „Gyvybės ir mirties keliu“, „LLKS Tarybos 1949 m. vasario 16 d. Deklaracija ir signatarai“;
- sutvarkyta, atnaujinta ir pateikta informacija apie vaikų konkursą „Lietuvos kovų už laisvę ir netekčių istorija“;
- pateiktos trumpos žurnalo „Genocidas ir rezistencija“ 25 ir 26 numerių straipsnių anotacijos;
- pateiktas „Nukentėjusių nuo 1939–1990 m. okupacijų, teisinio statuso įstatymo 5, 7, 71, 9 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas“;
- naujai sukurtas, įdiegtas bei sutvarkytas Tuskulėnų memorialinio komplekso tinklalapis www.genocid.lt/tuskulenai.

Iš viso 2009 m. Centro tinklalapis buvo papildytas 120 naujais puslapiais, apytiksliai 30 foto iliustracijomis, apie 60 puslapių buvo atnaujinti.

Struktūrizuota ir parengta vertimams į rusų ir anglų kalbas Centro tinklapiuose esanti tekstinė medžiaga.

CENTRO PADALINIŲ ETATINĖ STRUKTŪRA

8 lentelė

Struktūriniai padaliniai	Pareigybių skaičius struktūriniame padalinyje
GENOCIDO IR REZISTENCIJOS TYRIMO DEPARTAMENTAS:	
<i>Istorinių tyrimų programų skyrius</i>	8,5
<i>Archyvinis vardynų skyrius</i>	15
Iš viso:	23,5
MEMORIALINIS DEPARTAMENTAS:	
<i>Atminimo programų skyrius</i>	11
<i>Memorialinio meno ir ekspertizės skyrius</i>	4
<i>Genocido aukų muziejus</i>	35
Iš viso:	50
SPECIALIŲ TYRIMŲ SKYRIUS:	
<i>Teisinės analizės ir konsultacinė grupė</i>	8
<i>Archyvinės analizės ir informacijos grupė</i>	5
<i>Rezistentų dokumentų rengimo grupė</i>	10
<i>Nukentėjusių asmenų dokumentų rengimo grupė</i>	5
Iš viso:	28
DIREKCIJA	1
SEKRETORIATAS	5
TEISĖS IR PERSONALO ADMINISTRAVIMO SKYRIUS	3
APSKAITOS SKYRIUS	3,5
LEIDYBOS SKYRIUS	5
INFORMACINIŲ SISTEMŲ PRIEŽIŪRO S SKYRIUS	4,5
ŪKIO SKYRIUS	9,5
IŠ VISO:	133 pareigybės

CENTRO LĖŠŲ PANAUDOJIMAS

Centras iš valstybės biudžeto finansuojamų programų vykdymui 2009 m. gavo ir panaudojo 5876,7 tūkst. Lt. asignavimų, iš jų:

- 4 930,4 tūkst. Lt „Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo programai“ (iš patvirtintų 4 993,0 tūkst. Lt);
- 826,0 tūkst. Lt „Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos įamžinimo programai“ (iš patvirtintų 826,0 tūkst. Lt);
- 120,3 tūkst. Lt „Specialiajai Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo ir įamžinimo programai“ (iš patvirtintų 235,0 tūkst. Lt).

Siekiant įvertinti Centro ir jo struktūrinių padalinių 2009 m. veiklos efektyvumą buvo apskaičiuotos bendros Centro išlaidos (9 lentelė) ir kiekvieno struktūrinio padalinio veiklos išlaidos (10 lentelė).

BENDROS CENTRO IŠLAIDOS 2009 m.

9 lentelė

IŠLAIDŲ PAVADINIMAS	Suma, tūkst. Lt
1. Prekių ir paslaugų naudojimo išlaidos:	817,4
Šildymas	141,6
Elektros energija	122,9
Ryšių paslaugos	97,0
Transporto išlaikymas	48,3
Vanduo ir kanalizacija	4,6
Ilgalaikio turto remontas (patalpų remontas: Didžioji g. 17/1 – 61,7 tūkst. Lt, Aukų g. 2a – 9,7 tūkst. Lt; GAM kondicionavimo sistemos remontas – 27,2 tūkst. Lt, kondicionavimo sistemos įrengimas Oficinoje – 29,8 tūkst. Lt, aparatūros remontas – 1,4 tūkst. Lt)	129,8
Komandiruočių išlaidos	12,5
Kvalifikacijos kėlimas	6,4
Leidinių įsigijimas (Bibliotekos fondams, periodinių leidinių ir teisinių katalogų prenumerata, specialioji literatūra)	7,7
Prekių įsigijimas	138,6
Kitos ūkinės bei veiklos išlaidos:	64,9
Signalizacijos priežiūra	12,8
Šiukšlių išvežimas	5,5
Teisinė sistema „Litlex“	0,9
Kilimėlių keitimas, deratizacija ir dezinfekcija (GAM, Tuskulėnuose)	0,7

IŠLAIDŲ PAVADINIMAS	Suma, tūkst. Lt
Darbo užmokesčio programos aptarnavimas	1,9
Programos „Telehansa“ mokestis	0,4
Virtualus serverio <i>genocid.lt</i> mokestis	1,0
Lietuvos ypatingojo archyvo sąskaitos už kopijas	4,8
Aparatūros remontas, techninė profilaktika	5,6
Tuskulėnų rimties memorialinio parko pastatų nuosavybės ir patikėjimo teisės į statinius įregistravimo paslauga VĮ Registro centro Vilniaus fil.	1,0
Namofonų įrengimas Tuskulėnų rimties memorialinio parko pastatuose	4,9
Oficinos vėdinimo sistemos techninis aptarnavimas	3,7
GAM, Tuskulėnų rimties memorialinio parko pastatų latakų valymas	2,8
Priešgaisrinės sistemos, gesintuvų patikra	2,7
Langų apsaugos (apsauginių žaliuzių) įrengimas Didžioji 17/1	3,2
Informacijos paskelbimas leidiniuose „Viskas turizmui 2010“, „Visa Lietuva 2010“	4,2
Reprezentacinės išlaidos	1,7
Kitos smulkios išlaidos (įvairios ūkinės, veiklos bei kitos aukščiau neišvardytos išlaidos)	7,1
Darbdavių socialinė parama (nedarbingumo pašalpos, materialinės pašalpos, išeitinės išmokos, soc.draud.įmokos)	43,1
2. Išlaidos ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimui:	261,7
Ilgalaikis materialusis turtas:	127,4
Kompiuterinė įranga:	21,0
Nešiojami kompiuteriai – 5 vnt., stacionarūs kompiuteriai – 3 vnt. (su MS operacine sistema WIN7 Pro ir MS Office OEM: Office basic 2007)	21,0
Org. technika ir inventorius:	106,3
Fotoaparatas Pentax K20D Body su blykste Pentax AF-540FGZ – 1 kompl.	3,8
Fotoaparatas Canon PowerShot SX200 IS – 2 vnt.	2,4
LED televizorius Samsung UE40B6000 – 1 vnt.	4,3
LED televizorius Samsung UE32B7000 – 2 vnt.	9,1
Projektorius Mitsubishi XD280U – 2 vnt.	7,8
Projektorius Mitsubishi XD250U – 1 vnt.	4,2
Atbul.projekcijos ekranas 180X180 – 1 vnt.	1,8
TV kameros SONY komplektas su SONY videomagnetofonu – 1 kompl.	25,0
Spalvinis multifunkcinis įrenginys Konica Minolta Bizhub C280 su automatiniu originalų padavėju-apvertėju DF-617, staliuku – 1 vnt..	11,9
Multifunkcinis įrenginys Konica Minolta Bizhub 222 su automatiniu originalų padavėju-apvertėju DF-6620 – 3 vnt.	14,3
Krūmajovė Solo 135B (Kawasaki 2T) – 1 vnt.	1,1
Vėjapjovė Stiga Collector 53S Combi – 1 vnt.	1,1
Kasos aparatas – 1 vnt.	1,3
Biuro kėdė – 1 vnt.	1,4
Stelažas 3000x1700x400 – 1 vnt.	1,0
Perforuota sienutė paveikslams kabinti: 2300Hx2000x40 mm – 1 vnt.	1,4
Spinta brėžiniams Srm 100S – 6 vnt.	9,3

IŠLAIDŲ PAVADINIMAS	Suma, tūkst. Lt
Spinta atspari ugniai 1750x900x507mm – 1 vnt.	3,8
Pastatoma lentyna 3334x450x1735mm – 1 vnt.	1,3
Muziejinės vertybės	0,1
GAM muziejinės vertybės (pagal pirkimo-pardavimo sutartį su S.Girgždyte)	0,1
Ilgalaikis nematerialusis turtas:	134,3
Programinė įranga:	97,0
Serverio programinė įranga – 1 vnt.	6,4
Sony Sound Forge 10 English – 1 vnt.	1,7
Sony Vegas Pro 9 English – 1 vnt.	2,5
Corel Draw X3 OEM – 1 vnt.	1,0
VideoStudioPro X2 Eng – 1 vnt.	0,3
„ABBY Recognition Server“ bazinė licencija – 1 vnt.	12,0
„Karo Afganistane dalyvių apskaitos informacinės sistema“ – 1 vnt.	5,6
Progr.įranga „Tildės biuras 2009“ – 15 vnt.	2,2
Antivirusinės programos licencijos – 106 vnt.	6,1
„Dokumentų valdymo sistemos“ diegimas: standartiniai moduliai ir licencijos 35 vartojams – 20,2 tūkst.Lt, 29,0 tūkst.Lt sumokėta avansu už pakeitimų poreikių analizę, projektavimą ir diegimą, duomenų perkėlimą, vartotojų apmokymą bei galutinį pridavimą	49,2
Avansinis mokėjimas už Genocido aukų muziejaus eksponatų apskaitos programos sukūrimą	10,0
Kitas nematerialusis turtas:	37,3
„Rusijos Federacijos teritorijoje esančių lietuvių kapinių užkasimo ir palaidojimo vietų duomenų bazė“ (pagal pirkimo – pardavimo sutartį su G.Alekna)	25,0
Pervestas avansas pagal autorinę sutartį už virtualios medžiagos sukūrimą Genocido aukų muziejaus ekspozicijai	12,3
Bendros Centro išlaidos (1+2) iš viso	1079,1

CENTRO STRUKTŪRINIŲ PADALINIŲ 2009 M. IŠLAIDOS

10 lentelė

IŠLAIDŲ PAVADINIMAS	Suma, tūkst. Lt
GENOCIDO IR REZISTENCIJOS TYRIMO DEPARTAMENTAS	
Darbuotojų darbo užmokestis	466,4
Soc. draudimo įmokos	144,5
Kitos išlaidos:	62,2
Sunaudota medžiagų ir inventoriaus	10,2
Moksliniai straipsniai pagal autorines sutartis (aut.atlyginimas – 47,0 tūkst.Lt, soc.draudimo įmokos nuo aut.atlyginimo 10% – 4,7 tūkst.Lt)	51,7

IŠLAIDŲ PAVADINIMAS	Suma, tūkst. Lt
Konferencijos „Prieš 60 metų. 1949 m. trėmimai: istorija ir atmintis“ 2009 m. kovo 26 d. išlaidos	0,3
<i>Genocido ir rezistencijos tyrimo departamento veiklos išlaidos iš viso</i>	673,1
<i>SPECIALIŲ TYRIMŲ SKYRIUS (KARTU SU REZISTENTŲ TEISIŲ KOMISIJA)</i>	
Darbuotojų darbo užmokestis	546,7
Soc. draudimo įmokos	169,4
Kitos išlaidos:	30,8
Sunaudota medžiagų ir inventoriaus	21,1
Pažymėjimų spausdinimas (avansinis mokėjimas)	6,4
LPKTS už „Tremtinyje“ atspausdintus sąrašus	3,1
Kitos aukščiau neišvardytos išlaidos	0,2
<i>Specialiųjų tyrimų skyriaus veiklos išlaidos iš viso</i>	746,9
<i>MEMORIALINIS DEPARTAMENTAS</i>	
Darbuotojų darbo užmokestis	378,7
Soc. draudimo įmokos	117,7
Kitos išlaidos:	340,0
Sunaudota medžiagų ir inventoriaus	29,8
<i>Paminklai, atminimo ženklai ir lentos:</i>	
Paminklo „Vytauto apygarda“ kūrimas (aut. V. Gylikis)	11,0
Atminimo lentų ir ženklų gamyba (AB „Sonetas ir ko“)	121,9
Avansas už LLKS 1949 m. vasario 16-osios deklaracijos paske bimo įamžinimui skirto paminklo gamybą bei pastatymą Minaičių k. (UAB „Sonetas ir ko“);	115,8
<i>Pokario istorija jaunimui:</i>	
Moksleivių respublikinis konkursas „Lietuvos kovų už laisvę bei netekčių istorija“	4,5
Plakatų spauda A3 (1500 vnt.)	1,5
Konkurso darbų virtualiai parodai skenavimas bei fotografavimas (1210 vnt.)	14,6
Dainynas „Kęstučio apygarda“ (300 vnt.)	1,2
Pažymėjimų (1000 vnt.), diplomų (50 vnt.), padėkų (50 vnt.) spauda	0,7
Knygelės „Pokario istorija jaunimui“ (200 vnt.) spauda	1,4
<i>Memorialinių vietų ir jose pastatytų statinių inventorizacijos ir sąvado sudarymas:</i>	
Darbai pagal autorines sutartis	2,7
Nuotraukų gamyba	0,4
<i>Kiti projektai:</i>	
Laidų „Laisvės kryžkelės“ rengimas ir transliacija (UAB „Žinių radijas“)	1,4
Aranžuotų sukūrimas partizaninių dainų plokštelei (aut. R. Radzevičius)	21,2
<i>Kitos išlaidos:</i>	
Renginių organizavimo išlaidos	5,4
Pašto ženklai	2,1
Pravažiuojantis bilietas	1,0
Kopijavimo paslaugos	0,1
Darbai pagal sutartį dėl DVD su KTU Inform. tech. plėtos institutu	3,3

IŠLAIDŲ PAVADINIMAS	Suma, tūkst. Lt
Memorialinio departamento veiklos išlaidos iš viso	836,4
GENOCIDO AUKŲ MUZIEJUS	
Darbuotojų darbo užmokestis	436,2
Soc. draudimo įmokos	135,1
Kitos išlaidos:	80,3
Sunaudota medžiagų ir inventoriaus	55,5
Eksponatų restauravimo paslaugos	4,0
GAM reprodukcijų įrėminimas (J.Bajarūno įmonė)	3,6
Informacinių skrajučių (45000 vnt.) spauda (UAB „Biznio mašinų kompanija“)	3,7
Partizano uniformo pasiuvimo paslauga	2,4
Nuotraukų gamyba	2,5
Darbai pagal autorines sutartis (už duomenų bazės asmenims, nuteistiems mirti ir sušaudytiems 1951–1970 m sukūrimą)	5,0
Renginių organizavimo išlaidos	2,8
Kitos veiklos aukščiau neišvardytos išlaidos	0,8
Genocido aukų muziejaus veiklos išlaidos iš viso	651,6
TUSKULĖNŲ RIMTIES PARKO MEMORIALINIS KOMPLEKSAS	
Darbuotojų darbo užmokestis	126,7
Soc. draudimo įmokos	39,3
Kitos išlaidos:	47,0
Sunaudota medžiagų ir inventoriaus	28,3
Buvusios F.Valickio vilos krosnies ekspozicijos sukūrimo tiriamieji darbai (aut. sutartis su D.Strazdu)	13,2
Lankstinukų „Tuskulėnai“ (4000 vnt.) spauda (UAB „Biznio mašinų kompanija“)	1,2
Informacinio skelbimo patalpinimas „15 minučių“, UAB „Lietuvos žinios“, UAB „Lietuvos rytas“)	4,2
Kitos veiklos aukščiau neišvardytos išlaidos	0,1
Investicinio projekto „Tuskulėnų rimties parko memorialinio komplekso ekspozicijos įrengimas“ išlaidos:	140,0
Ekspozicijai „Projektas – homo sovieticus“ audivizualinės ekspozicijos dalies sukūrimas: trys trumpametražės dokumentinės kino kronikos (V.Ryčkovo įmonė)	140,0
Tuskulėnų rimties parko memorialinio parko veiklos išlaidos iš viso	353,0
LEIDYBOS SKYRIUS	
Darbuotojų darbo užmokestis	122,0
Soc. draudimo įmokos	37,8
Kitos išlaidos:	213,3
Sunaudota medžiagų ir inventoriaus	5,2
Sumokėta spaustuvėms už leidinių spaudą bei už darbus pagal autorines, rangos bei kitas sutartis	205,9
Dalyvavimas mugėse	1,2
2009 m. nario mokestis Lietuvos leidėjų asociacijai	0,4
Kitos aukščiau neišvardytos veiklos išlaidos	0,6

IŠLAIDŲ PAVADINIMAS	Suma, tūkst. Lt
<i>Leidybos skyriaus veiklos išlaidos iš viso</i>	373,1
INFORMACINIŲ SISTEMŲ PRIEŽIŪROS SKYRIUS	
Darbuotojų darbo užmokestis	143,2
Soc. draudimo įmokos	44,4
Kitos išlaidos:	15,3
Sunaudota medžiagų ir inventoriaus	2,0
Tuskulėnų Rimties parko memorialinio komplekso Internetinės svetainės sukūrimas	1,4
Interneto svetainės talpinimo, registracijos mokesčiai, atnaujinimas	0,8
Internetinių puslapių vertimo darbai	11,1
<i>Informacinių sistemų priežiūros skyriaus veiklos išlaidos iš viso</i>	202,9
KITI PADALINIAI: DIREKCIJA, SEKRETORIATAS, TEISĖS IR PERSONALO SKYRIUS, ŪKIO SKYRIUS, APSKAITOS SKYRIUS	
Darbuotojų darbo užmokestis	679,6
Soc. draudimo įmokos	210,6
Kitos išlaidos:	70,4
Sunaudota medžiagų ir inventoriaus	25,7
3 internetinio formato laidų, panaudojant LGRTC darbuotojų pateiktą vaizdo, garso, foto ir tekstinę medžiagą, sukūrimas (aut. sutartis su L. Raudoniu)	13,9
5-ių interaktyvių internetinio formato straipsnių, Centro nagrinėjama istorine tematika (1940– 1990 m. laikotarpis) sukūrimas (avansinis mokėjimas pagal aut.sut. su L. Raudoniu)	30,8
<i>Kitų padalinių veiklos išlaidos iš viso</i>	960,6
Centro padalinių veiklos išlaidos iš viso	4 797,6

Centras į Valstybės biudžetą 2009 m. įmokėjo 266,5 tūkst.Lt už paslaugas gautų specialiųjų lėšų pajamų, o Specialiosios Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo ir įamžinimo programos vykdymui gavo ir išleido 120,3 tūkst.Lt. Kadangi šios programos išlaidos įeina į 9 ir 10 lentelių sudėtį, 11 lentelėje pateikiama specialiųjų lėšų suvestinė.

SPECIALIŲJŲ LĖŠŲ 2009 M. PAJAMŲ IR IŠLAIDŲ SUVESTINĖ

11 lentelė

SPECIALIŲJŲ LĖŠŲ RŪŠIS	2009 m. įmokos	2009 m. išlaidos
Įmokos už parduotus Centro leidžiamus leidinius, kompaktinius diskus	93,2	60,3
Įmokos už suteiktas Genocido aukų muziejaus paslaugas	173,3	60,0
Iš viso:	266,5	120,3

CENTRO DARBUOTOJŲ VIDUTINIAI ATLYGINIMAI

12 lentelė

Struktūrinio padalinio pavadinimas	Darbo užmokesčio vidurkis 2009 m. pradžioje				Darbo užmokesčio vidurkis 2010 m. pradžioje			
	Valstybės pareigūnai	Valstybės tarnautojai	Pagal darbo sutartis	Iš viso	Valstybės pareigūnai	Valstybės tarnautojai	Pagal darbo sutartis	Iš viso
Genocido ir rezistencijos tyrimo departamentas		3843,42	1488,14	1759,90		3199,17	1334,49	1583,12
Specialiųjų tyrimų skyrius		3543,82	1492,92	1705,08		3157,20	1358,10	1550,86
Memorialinis departamentas		4456,58	1654,55	2214,95		3717,88	1479,25	1926,98
Genocido aukų muziejus		4342,75	1330,03	1437,63		3766,50	1208,74	1303,47
Tuskulėnų rimties parko memorialinis kompleksas			1514,67	1514,67			1444,38	1444,38
Leidybos skyrius		4721,5	1492,48	2138,28		4078,80	1346,88	1802,20
Informacinių sistemų priežiūros skyrius		4252,90	2385,07	2724,67		3682,8	2175,09	2510,13
Kiti padaliniai: Direkcija, sekretoriatas, Teisės ir personalo, Ūkio skyrius, apskaitos skyrius	6726,00	4269,04	1400,33	2377,51	5363,10	3646,39	1196,09	2123,01
Iš viso:	6726,00	4143,78	1490,98	1904,65	5363,10	3540,82	1334,36	1699,05

Valstybės biudžeto asignavimai

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro programų vykdymui

